

Dezso, Petrovác Gyula és Nemes Bertalan bizottsági tagságukról lemondani erkölcsi kötelességüknek tartják és felkérlik az elnököt, hogy ezen lemondásukat a nemzetgyűlés legközelebbi ülésén bejelenteni sziveskedjék.

Fentiek folytán a 12-ikére jelzett határozathirdetés elmarad.

A tegnapi ülésen történekről Nemes Bertalan, a bizottság elnöke a következőképpen nyilatkozott:

— A bírálóbizottság nem tartja lehetőnek a Létay Ernővel való további együttműködést inzultusai miatt, ezért levelet fogalmaztunk és azt átadjuk Scitovszky Béla elnöknek.

A házszabályrevíziót részleteiben is elfogadták.

Befejezték a nemzetgyűlés ülészakát. — Pénteken kezdődik az új ülészak. Bethlen „beismerést” kíván az ellenzékétől.

Budapest, december 11. A nemzetgyűlés mai ülését fél 12-kor nyitotta meg Scitovszky Béla elnök. Folytatják a házszabályrevízió-törvényjavaslat tárgyalását. A 240. §. új 18. bekezdése van soron. Grieger Miklós az első felszólaló.

Grieger: A keresztényszocialista párt nevében kijelenti, hogy a Rassay által előterjesztett módosítást teszik magukévá azért, mert feltétlenül szükségesnek tartják a közeledés hidját, a kormánypart és a kizárt ellenzék között tátongó szakadék felett megépíteni. Beszéde folyamán élénk derűtlenség közben kijelenti, hogy mivel Bethlen István gróf miniszterelnököt is megakartá bukztatni Csornán, neki is kellemes volna őt kiemelni székéből. (Derűtlenség.) Ezután kéri, hogy a kormány kövessen el mindent a kitiltott ellenzéki képviselők visszabocsátására és ha az ellenzék a kormány konciliáns magatartását nem honorálná, akkor az ellenzék terhelje a felelősséget. Végül kijelenti, hogy Friedrich István tegnapi felszólalásában nem akarta megsérteni, csak testvéri intelemben részesítette.

Ezután Petrovác Gyula szólal fel, aki kijelentette, hogy sem a Rassay, sem Almássy által beterjesztett indítványokhoz nem járul hozzá. A szakaszt az eredeti szövegében fogadja el.

Ezután Bethlen István gróf miniszterelnök szólal fel.

— Csak egész röviden kívánok válaszolni a két felszólalásra. A két képviselő ellentétes fel-fogást vall. Grieger Rassay indítványához járul hozzá, mert nézete szerint a Ház határozata fűlságosan szigorú. Petrovác viszont sem Rassay, sem Almássy módosításait nem fogadja el. Rassay indítványát ő — a miniszterelnök — nem fogadhatja el, mert ha kimondanák, hogy az ülészak berekesztésével megszűnnek a kapott büntetések, amelyeket a Ház kimondott, ebben az esetben az ülészak berekesztése előtt turbuláns jeleneteknek lehetnénk tanúi, mert hiszen azok, akik ezekben részt vesznek, szabadon tehetnek, mert az ülészak megkezdésekor büntetésüket amugy is megszüntetik.

— Ami Petrovác indítványát illeti, ezt sem teszem magamévá. Ő ezt a kérdést helytelenül vizsgálta meg. Nem arról van szó, hogy itt kegyelmi tény tervezünk, itt tisztán csak arról van szó, hogy ha az ellen belátja, hogy hibásan járt el és ezt nyílt térfűlsággal beismeri, akkor a megengedés uja ne legyen elzárva. Ennek előfeltétele természetesen, hogy a fűlsó oldalon ilyen beismerés megtörténjék. Arra azon-

A Ház a jelen esetben valószínűleg úgy határoz, hogy a lemondást nem veszi tudomásul, a bizottság tagjai kötelesek működésüket folytatni. De a Ház új bírálóbizottságot is választhat. Ez a bírálóbizottság természetesen ismét előlről kezdené az egész petíció tárgyalását, tehát új vizsgálatot indítana, ami ismét hónapokig tarthat. A Ház folyosóján élénken kommentálják Létay elhatározását. Azt hangoztatták, hogy Létay főképen abban látott célzatosságot, mert felfogása szerint az eddigi eljárás során teljes tiszta kép alakulhatott ki, tehát nem volt hosszabb tanácskozás szükséges, az ítélet meghozatala céljából.

ban nem volnék kapható, hogy a Ház határozatát alkú tárgyává tegyem. Erről nem is lehet szó, kérem ezért a nemzetgyűlést, fogadja el Almássy László indítványát.

A nemzetgyűlés ilyen értelemben dönt.

A 240. §. új 19. bekezdéséhez Csik József szólal fel. A zárt ülések titkosságának veszélyeztetését látja abban, hogy a zárt ülésen a mentelmi bizottság hatásköre az elnökre száll át.

Az előadó megnyugtató kijelentései után a bekezdést eredeti szövegében fogadják el.

A 241. §. nál, amely kimondja azt, hogy az elnök egy órát meg nem haladó időre bármikor felfüggesztheti, Csik József azt indítványozza, hogy felfüggesztés csak fél órai időtartamra lehessen.

A többi szakaszt vita nélkül fogadják el.

Ezzel a házszabályrevíziós javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadják.

Az új házszabályok a következő ülészak kezdetén lépnek hatályba.

Az elnök ezután az ülést felfüggeszti.

Szünet után fél 1 órakor nyitja meg újra az ülést Scitovszky Béla elnök.

Bethlen István: Bejelentem, hogy kormányzói kézirat érkezett. Kérem a házelnökséget, méltóztatassék közhírré tételéről gondoskodni.

A kéziratot felviszik az emelvényre és az elnök intézkedik, hogy a jegyző felolvassa. A kézirat következőképp szól:

Budapest, 1924 december 11.

Magyarország nemzetgyűlésének kormányzói üdvözlétem!

Tisztelt Nemzetgyűlés! A miniszterelnök előterjesztésére a nemzetgyűlés első ülészakát december 11-vel berekesztem és a második ülészakot december 12-re összehívottam nyitvánitom.

Az elnök ezután jelenti, hogy a nemzetgyűlés első ülészakának berekesztésével az alelnök, a jegyzők és a bizottságok mandátuma lejárt. Minthogy a tisztség újból való betöltését az új ülészak első három ülésében kell megjelteni, indítványozom, hogy a nemzetgyűlés legközelebbi ülését holnap délelőtti tartsa és ezen válaszába meg az új alelnököket, jegyzőket és háznagyot. Egyben javasolja, hogy a nemzetgyűlés nyolc új jegyzőt válasszon.

A nemzetgyűlés az elnök javaslatához hozzájárul. Ezzel az ülés véget ért.

Háborúság Tápé árpádkori templomának egyik ablaka körül.

Szeged, december 11. (Saját tudósítónktól.) Tápé, amely többek között arról is nevezetes, hogy ott vagyon a világ közepe és őslakói, a gencsek, készülik a világ legjobb gyékényeit, minden kívülről jövő hadakozástól eltekintve, békeséges, csendes falu. Ilyen volt talán már akkor is, amikor a Honfoglaló fehér paripáján ellovagolt mellette ezeregnéhány esztendővel ezelőtt. Tápé azóta nem sokat változott, éli a maga sajátos, változás nélküli, örökkévaló életét, amely talán élet lesz akkor is, amikor körülötte egészen temetővé válik majd a világ. Csendesen, szinte titokban bujik meg a Tisza mellett, a parti fűzfák eltakarják apró, fehér házait, csak templomának különös formájú tornya szökik föl a magasba.

Ez a furcsa formájú templom bontotta most meg az ősfalu egységét, a templom, amely a tápai népség kebelébe dagasztó büszkeségére emlékeknek deklaráltatott, árpádkorabeli műemléknek és amelynek belső falán, mélyen az újabbkori mésztégek alatt, régi freskómaradványokat fedeztek fel a kutatók.

A dolog úgy történt, hogy Tápé község érdemes előjárósága annak rendje és módja szerint elhatározta, hogy márványtáblán, csillogó arany-

betűkkel örökíti meg a tápéi hősök emlékét. Meg is bizott egy ahhoz értő művész urat, hogy készítse el az emléktáblát és keressen annak elhelyezésére megfelelő és méltó helyet. A művész hamarosan elkészült az emléktáblával és közölte a község előjáróságával, hogy az ősi templom falát tartja legalkalmasabb helynek az emléktábla számára, még pedig a templom frontjának a falát. Igen ám, de hát furcsa homlokfrontja van a tápéi műemlék-templomnak. Az emléktáblát nagyra kellett szabni — mert sok fiatal tápéi legény hagyta életét különböző harcizereken — nem lehet úgy elhelyezni a falon, hogy el ne takarja egyik-másik ablakot.

Bogoss Béla, Tápé község esperes-plébánosa éppen ezért tiltakozott az emléktábla-ügy ilyen megoldása ellen. Tiltakozását erős érvekkel támogatta. Kifejtve, hogy az ablakok eltakarása egyértelmű lenne a műemlék megcsonkításával, ezenkívül más baj is származna belőle, még pedig az, hogy a veszélyeztetett templomablak a sekrestyének az ablaka és egyetlen világosságforrása, ha tehát eltakarják az emléktáblával, az örökös sötétség használhatatlanná teszi a sekrestyét.

A falu egyik része a plébános pártjára állt, a

másik rész azonban ellenzékbe vonult és Szeged város tanácsához fordult, mint Tápé kegyuraságához, igazáért.

A polgármester ki is küldött egy mérnököt Tápéra a helyzet tanulmányozása és kivizsgálása érdekében. A mérnök azt jelentette visszaérkezése után a polgármesternek, hogy az ablakellenesek pártjának tagjai nem ismerik el a kérdéses ablak műemlékszerűségét és azt állítják, hogy azt az ablakot nemrég magá a pap vágatta a templom falába, a falból kivágott téglatörmelék néhány hónap előtt még ott hevert a templom tövében. Most ugyan nincs már ott, de ott volt.

— Hát nem tudta megállapítani arról az ablakról, hogy igaz-e ez az állítás? — kérdezte a polgármester.

— Annyit megállapítottam, hogy az ablak nem egyidős a templommal, mert egészen szabálytalan az elhelyezése, körülbelül egy arasszal magasabb, mint a másik ablak.

— Ez még nem bizonyított, hiszen azért műemlék a tápéi templom, mert szabálytalan.

Háromtagú küldöttség is járt a polgármesternél, az ablakellenes párt küldöttsége. Az ünneplő-feketés gencseknek megígérte a polgármester, hogy majd a tanács tesz igazságot.

A másik párt sem maradt azért tétlen, Bogoss Béla plébános írásos jelentést nyújtott át a polgármesternek. Elmondja benne, hogy a kérdéses ablakot nem ő vágatta, az negyyszáz évvel ezelőtt is megvolt már. Mivel azonban nem akar disszonanciát vegyíteni abba a harmóniába, amely a hősi emlék megteremtése körül mutatkozott a faluban, nem tiltakozik többé az ablak elfedése ellen, ha a templom egy másik fűlkéjét alakítják át sekrestyévé.

— De tiltakozni kell nekünk — mondotta a csütörtöki tanácsülésen a polgármester —, mert ha igaz, hogy az ablak negyyszáz évvel ezelőtt is megvolt már, akkor nem szabad elpusztítani, mert kiegészítő része az árpádkori műemléknek. Törvény is védi. De hát, hogy lehet ezt pontosan megállapítani?

— Szakértővel — szólta közbe Taschler Endre.

A polgármester javaslatára kimondta a tanács, hogy Móra Ferenc múzeumigazgatóval vizsgálta meg az ablakot.

— Móra Eerenc biztosan ért hozzá — állapította meg a polgármester —, a múzeumigazgatónak mindenhez érteni kell.

A perdöntő szakértői szemle pénteken lesz. Berenczey Domokos műszaki főtanácsos kocsikázik ki Móra Ferencel Tápéra. Talán találnak majd valami más megoldást, olyant, amely elsimítja a kiéleződött ellentéteket és visszaállítja Tápén a megbontott békeséget.

m. l.

Az új svejci elnök.

Zürich, december 11. A szövetséggyűlés ma délelőtti ült össze, hogy megválassza az új elnököt a jövő évre. 193 szavazatot adtak le és ebből 172 San Maria Mesy szövetségtanácsosra, a szövetségi kormány pénzügyi osztályának vezetőjére esett, 25 szövetségtanácsos tartózkodott a szavazástól. Svájc elnöke tehát San Maria Mesy lett. Az alelnökválasztáson 196 szavazatot adtak le, amelyből Haebelin Henrik, a szövetségi kormány igazságügyi osztályának vezetője 192 szavazatot kapott, 24 szövetségtanácsos tartózkodott a szavazástól.

Egy millió zarándokot várnak a Szent Évre Rómába.

Róma, december 11. Most már csak igen rövid idő választ el bennünket attól az ünnepélyes perctől, amikor a Szent Atya aranykalapácsával megbontva a Szent Péter-templom „Porta Sancta”-jának falát, külsőleg is ünnepélyesen megnyitja az 1925-iki Szent Évet. Az eddigi bejelentések szerint négy nemzeti zarándoklás fogja felkeresni Rómát. Az egyiket a bitoros hercegprímás, a másodikat az egri érsek, a harmadikat a kalocsai érseki adminisztrátor, a negyedik zarándoklásnak vezetőjéről azonban eddig még nem kapunk értesítést. Ezenkívül még egy diáktanulmányút is fel fogja keresni Rómát. Nagyon érdekesen alakul ki az a nemzetközi kép, melyet Róma a Szent Évből a szokottnál is nagyobb arányukban fog mutatni. Az első nemzeti zarándoklat a Szent Kapu megnyitására érkezik. Ez az argentinieké lesz. Januárra 600 kínait jelentettek be. Februárban ismét Dél-Amerikából érkezik egy nagyobb zarándokcsapat. A németek azt tervezik, hogy hetenkint indítanak egy-egy különvonatot Rómába. Áprilisban várja a központi bizottság az első magyar nemzeti zarándoklatot. Természetes, hogy ezt a felsorolást még soká lehetne folytatni, mert hiszen az előbb említett nemzeteken kívül jönnek japánok, négerok, katolikus indiánok, Afrikából, Ázsiából nagyobb zarándoklatok. Az előjelek szerint egymillió zarándokot vár az Örök Város.

Holnap, szombaton este 8 órakor ARMENTANO Antonio olasz hősbartón ária- és dalestéje a Tiszában. (Harmonia.)